

de Preekstoel

Herentals, 18 Juli 2023

Wat betekent het voor mij als ik zeg:

"Ik ben christelijk gelovig"

Getuigenis vanuit Ethiopië!

Lieve mensen,

Allereerst wil ik graag mijn dank uitspreken aan de organisatoren voor de uitnodiging. Een paar jaar geleden mocht ik een aantal van u verwelkomen in het diocesane centrum in Addis Ababa en ik kijk terug met dankbaarheid voor onze ontmoeting en vruchtbare uitwisseling over ons gemeenschappelijk geloof.

Mijn achtergrond

Ik ben geboren en getogen in Ethiopië in een klein dorp Megenasse, 180 km ten zuiden van de hoofdstad, Addis Ababa. Ik ben de vierde uit een gezin van 10 kinderen. Ik ben opgegroeid in een diepgelovig katholiek gezin. Mijn Vader was zeer betrokken in het leven van de Kerk in de Guraghe-regio waar de Katholieke Kerk veel bijdragen levert aan de bredere samenleving. De betrokkenheid van mijn ouders in de Kerk was voor mij een bron van inspiratie en daarmee ook het zaad voor mijn priesterroeping.

De levensgetuigenis van de Franciscaanse missionarissen uit Italië die achter elkaar in de parochiekerken in Megenasse en Oma dorpen gefunctioneerd hebben, heeft een diepe indruk op mijn christelijk leven gemaakt. Ik was vele jaren misdienaar en lid van het jongerenkoor in de parochiekerk. De betrokkenheid van de leken en de verbondenheid van de gehele geloofsgemeenschap heeft bijgedragen aan mijn christelijke overtuiging. Als seminarist in Nederland heb ik in Rome Moeder Teresa ontmoet. Zij heeft mij gezegend. Zij is voor mij een groot voorbeeld van een christen in woord en daad.

In het dorp, waar ik ben opgegroeid, was het *geloof* meer *geleefd* dan *besproken*. Het dagelijkse leven is nauw verweven met het *geloof*; het kerkelijke, sociale en familielevens vallen vrijwel samen.

Ethiopië

Mijn getuigenis vandaag bij de Preekstoel is nauw verbonden met de geschiedenis en de christelijke cultuur van Ethiopië, het land dat een christelijk eiland genoemd wordt, omringd door de Moslim-landen Somalia, Sudan en Djibouti.

Ethiopië wordt ook "The Land of Origins" genoemd sinds de ontdekking van de fossielen van Lucy in 1974, de mens die als de voorouder van de moderne mens beschouwd wordt. Ethiopië heeft een eigen kalender, gebaseerd op de Juliaanse jaartelling. Nu is het in Ethiopië 2015 en niet 2023. Als u nu in Ethiopië zou zijn, dan zou u dus 7 jaar jonger zijn!!!

Onder de mysterieuze aspecten van de Ethiopische geschiedenis vallen de lange onafhankelijkheid en de aanspraak op de Solomonische dynastie, die tot de onttroning van negusse negest (keizer), Haileselassie I (tot 1974) heeft geleid, duidelijk op. Volgens de oude geschiedenis regeerde de koningin van Sheba de Ethiopische regio in ongeveer 1000 voor Christus. Dit was dezelfde koningin van Sheba die volgens de Bijbel naar Israël reisde om koning Salomo te ontmoeten.

In de Hebreeuwse Bijbel hoorde de koningin van Seba van de grote wijsheid van koning Salomo van Israël en reisde zij daarom naar hem toe met goud, specerijen en edelstenen als geschenken voor hem. Ze was zo onder de indruk van Salomo's wijsheid en rijkdom dat ze zijn God zegende, waarop Salomo haar alles gaf wat zij verlangde (1 Koningen 10:1-13).

Volgens de overlevering verwekten de koningin van Sheba en Koning Salomo een kind dat opgroeide tot koning Menelik I, in een ononderbroken dynastie van Ethiopische heersers. De traditionele grondwet van het Ethiopische rijk, de Kebra Negest (de glorie van de koningen), vertelt ook over de geboorte van Menelik, de zoon van koning Salomo van Israël en de koningin van Sheba. Het vermeldt ook de komst van de Ark van het Verbond naar Axum (Ethiopië) vanuit Jeruzalem in de 10e eeuw voor Christus en de bekering van Ethiopië tot het jodisme. Het jodendom, dat zichzelf inheems maakte, werd een van de belangrijkste religies in het land.

Tussen 1000 voor Christus en 400 na Christus was er een sterke culturele en taalkundige uitwisseling tussen het Nabije Oosten en Ethiopië, toen bekend als het Axumite Kingdom. Deze interculturele en taalkundige vermenging van Semitisch, Cushitisch, Omotisch en Nilotisch vormde de meertalige cultuur van Ethiopië.

Het christendom bereikte Ethiopië in de periode van de apostelen. Het verhaal van Filippus en de Ethiopische eunuch in de Handelingen van de Apostelen 8:2 is blijkbaar de veronderstelde datum waarop het christendom Ethiopië bereikte. Het verhaal van de Ethiopische eunuch die in de H. Schrift wordt genoemd, speelt een belangrijke rol in het zelfinzicht van christelijke Ethiopiërs.

Onderzoekers gaan ervan uit dat de Blijde Boodschap Ethiopië bereikte lang voordat het christendom in de 4e eeuw de officiële religie werd. Volgens historische gegevens heeft een zekere Frumentius uit Tyrus, die vanwege een schipbreuk bij de Rode Zee in het koningshuis beland was, in Axum het christelijke geloof geïntroduceerd heeft. Hij vestigde kerken en andere gebedshuizen daar in en rond Axum.

Frumentius werd later tot bisschop gewijd door Athanasius van Alexandrië en is als zodanig teruggegaan naar Axum. De koning van Axum, Ezana, bekeerde zich samen met zijn broer Shaizana tot het christendom. De eerste kreeg de naam Abraha (de verlichter) en de tweede Atsbeha (hij die de dageraad bracht). Frumentius kreeg ook een Ethiopische naam Abba Selama (Vader van de Vrede).

In de loop van de 5e eeuw kwamen de Negen Heiligen, een groep Grieks sprekende missionarissen, voornamelijk vanuit Syrië, naar Ethiopië en introduceerden daar het kloosterleven en vertaalden de Schriften in het Ge'ez. Door de tijd heen werden veel kerkelijke literatuur geproduceerd. Tijdens deze ontwikkelingen kwam het christendom in aanraking met de inheemse culturen van het koninkrijk. Daardoor vermengde die zich met het christendom dat vorm gaf aan lokale culturen die omgekeerd het christendom vorm gaven. Na de expansie van de islam in Arabië en Noord-Afrika was Ethiopië eeuwenlang geïsoleerd van haar traditionele handels- en politieke betrekkingen. Vanwege het inheemse christendom beschouwen de meeste Afrikaanse theologen Ethiopië en de Ethiopische kerk als een belangrijk voorbeeld voor inculturatie.

Het christendom is uitgedaagd door de invasie van het Ottomaanse Rijk in de 15de eeuw. Op verzoek van de Koning van Ethiopië heeft toen de Paus aan Portugal gevraagd om soldaten te sturen om de christelijke natie te beschermen. God zij dank is Ethiopië als christelijke eiland sterk gebleven -- hoewel omringd door moslim-landen.

De Islamitische cultuur is toch onderdeel van de Ethiopische cultuur geworden. Het is vermeldenswaard dat volgelingen van de profeet Mohammed in de zevende eeuw van Arabië naar Abessinië migreerden – het hedendaagse Ethiopië – waar ze asiel zochten in een oude christelijke staat. Deze episode, bekend als de Eerste Hijra, vertegenwoordigt in de Islam als een erfenis van interreligieuze en interetnische tolerantie. De profeet Mohammed zei: "Als je moet migreren, migreer dan naar Habash." Habash, of zoals we het in Ethiopië noemen Habesha is de Arabische en Ethiopische versie van Abessinië.

Etnisch is Ethiopië de thuisbasis van meer dan 80 etnische groepen. Interetnische huwelijken zijn een veel voorkomend fenomeen. De demografie van de steden is demografisch heterogeen en vermengd. Deze vermenging en constante demografische verschuiving in de steden stellen Ethiopiërs in staat om co-existentie, of beter gezegd, zoals ik het liever uitdruk, "inter-existentie" als onderdeel van hun leven te maken.

Ethiopië, met zijn panoramische culturele en religieuze pluraliteit, heeft veel te delen met de wereld. Ethiopië is een land waar moslims een processie begeleiden om christelijke feestdagen te vieren. Het is ook een land waarin imams fondsen werven voor de bouw van een kerk en priesters hetzelfde doen voor de bouw van een moskee.

Momenteel bevindt Ethiopië zich in een overgangsfase. Sinds de onttroning van keizer Haile Silassie experimenteren regeringen met ideologieën en beleid die vreemd zijn aan de Ethiopische geschiedenis en waarden. De afwisseling van radicale marxistische en etnisch-nationalistische ideologieën hebben het land

onstabiel gemaakt. Het land bevindt zich in een overgangperiode. De recente incidenten van etnisch geweld, religieuze conflicten, enz. worden vooral veroorzaakt door de politieke elite die er geen doordachte visie op heeft. De situatie houdt ook verband met externe factoren.

Onder de gewone mensen hebben noch etniciteit, noch religieuze verschillen relevantie voor hun interpersoonlijke relatie. Ze respecteren elkaars religieuze rituelen, gebruiken en werken samen in hun buurt.

Ethiopië moet uit het moeras van etnische proliferatie en religieus fundamentalisme komen. Gelegen aan de samenvloeiing van het Midden-Oosten met zijn Arabische en islamitische culturen en zwart Afrika met zijn inheemse en diverse culturen, overleefde Ethiopië eeuwen omdat het in staat was een veelheid van culturen en religies met elkaar te integreren. Velen vanuit het westen komen naar Ethiopië om de boven beschreven geschiedenis en cultuur mee te maken.

Ik ben een product van deze cultuur, een cultuur die me gevormd heeft tot wie ik ben als christen.

Nieuwe hoofdstuk in mijn leven

Met de hierboven geschetst bagage om de verplichte Communistische Militaire Dienst in Ethiopië te ontsnappen moest ik begin jaren negentig mijn geboorteland verlaten om theologie te studeren. Met ondersteuning van de toenmalige Bisschop van Haarlem, Mgr. Henri Bomers, heb ik van 1992 tot 1998 aan de Katholieke Universiteit van Utrecht theologie gestudeerd.

Met dankbaarheid kijk ik terug naar mijn priesterlijke dienst in de St. Nicolaas-parochie te Edam waar ik 12 jaar lang als pastoor gefunctioneerd heb. De verbondenheid en de nauwe samenwerking met de parochianen heeft mijn christelijke geloof versterkt.

Ik herinner me nog de vraag van een lid van het parochiebestuur: "waar staat u als herder voor ... achter ... of midden in uw kudde?" Ik heb toen aan de parochianen gevraagd om voor me te bidden om als een goed voorbeeld van de Goede Herder mijn taak te kunnen vervullen. Tenslotte is God Degene die "het hart van iedere herder vorm geeft opdat het afgestemd is op het hart van Jezus Christus".

Persoonlijke getuigenis

Ik ben volgeling van Jezus en probeer in mijn dagelijkse leven aan het Evangelie van onze Heer Jezus Christus gestalte te geven. De twee grote geboden van Christus als kompas van je dagelijks leven te nemen is niet eenvoudig maar dat is de roeping van iedere christen. God liefhebben en je naaste als je zelf. De relatie met God en de relatie met onze medemensen. Het leven van de leerlingen van Jezus is voor mij een goed voorbeeld. Als gedoopte christen ben ik op weg door het leven in geloof, dienstbaarheid en liefde. Persoonlijk put ik inspiratie voor mijn priesterlijke leven en dienst uit de ingrijpende ontmoeting en het gesprek

tussen Petrus en Jezus kort na de opstanding van de Heer en de missie die Hij aan Petrus toevertrouwt.

Deze ontmoeting symboliseert vergeving, herstel en de herbevestiging van Petrus' verdere levensdoel. Ondanks Petrus' verloochening van Jezus drie keer gedurende de Lijdensweg, liet Jezus hem niet in de steek. In plaats daarvan zocht Hij Petrus op, waardoor hij drie keer zijn liefde en toewijding kon bevestigen: "Hoed mijn schapen." Deze ontmoeting onthulde Jezus' grenzeloze barmhartigheid en de kans op verzoening en een hernieuwd doel in het leven van een gelovige.

De missie van Petrus was geworteld in liefde voor Christus en strekte zich uit tot een opofferende toewijding om anderen te dienen. Het christelijke geloof is niet alleen een reeks religieuze overtuigingen of rituelen, maar een manier van leven die geworteld is in een persoonlijke relatie met Jezus Christus. Moeten wij niet allemaal ons elke dag afvragen, of wij wel echt van Jezus houden en Hem werkelijk dienen?

Het christelijke leven gaat gepaard met vallen en opstaan net zoals bij de apostel Petrus. Elke keer zou een christen zich moeten afvragen of hij of zij Jezus lief heeft. Ons antwoord moet onze oprechte liefde en toewijding aan Christus weerspiegelen, niet alleen door woorden maar door onze daden. Het betekent dat we prioriteit geven aan onze relatie met Hem boven alles en ernaar streven een leven te leiden dat Hem eert en verheerlijkt.

Mijn dienst in de Kerk als getuigenis

Als christen en priester ben ik dankbaar aan de Kerk dat ik de universaliteit van de Katholieke Kerk heb kunnen ervaren gedurende mijn studie en pastorale jaren in Nederland. De ontmoetingen en de gezamenlijke inzet voor de missie van de Kerk door de jaren heen waren verrijkend.

Inzet voor de betrokkenheid van niet praktiserende katholieken en jongeren in de Kerk was mijn grote aandacht in de jaren dat ik als parochiepriester functioneerde. In woord en daad moet ieder christen streven om andere christenen naar Jezus te leiden.

In een gesecculariseerde samenleving het is niet eenvoudig om jongeren te overtuigen om meer betrokkenheid te tonen bij de Kerk. Een kleine groep jongeren die naar de kerkelijk viering kwamen zeiden "we missen onze leeftijdgenoten!". Helaas de Kerk wordt kleiner, maar onze hoop is dat de sterke kern het christelijke geloof gaande zal houden. Ik ben ook betrokken geweest bij de fusie van parochies in de regio Edam Volendam om in de toekomst christelijke presentie te garanderen. Kerken sluiten is pijnlijk maar het is onvermijdelijk. Sommigen zagen mijn presentie in de Nederlandse Kerkprovincie als omgekeerde missie maar de Kerk is Universeel.

Ik denk dat het van belang is voor de katholieke gemeenschap in het westen om aandacht te geven aan "Mission in Dialogue". In de huidige situatie misschien is het van belang om de dialoog te continueren met de samenleving en ook met andere kerkelijke gemeenschappen en zo oecumenische betrekkingen te versterken en interreligieuze relaties te bevorderen. Via deze forums kan de Kerk haar geloofserfenis met andere geloofstradities in dialoog delen.

Terug naar Ethiopië

Mijn huidige betrokkenheid bij de Kerk in Ethiopië is ook teken van de universele verbondenheid met de Kerk in deze regio.

Ik wilde graag mijn priesterlijke dienst in Nederland continueren maar door het verzoek van de Kerk in Ethiopië ben ik toen uitgeleend. Maar mijn werk is inmiddels flink uitgebreid zowel in de pastorale dienst, het opzetten van katholieke televisie, het bouwen van kapellen in de periferie van Addis Ababa, de stichting van een technische school om de migratie van jongeren naar Europa en het Midden-Oosten te verminderen of tegen te houden enzovoorts. Jongeren zoeken natuurlijk perspectief en dat proberen wij te bieden om zo het eigen land te ontwikkelen.

Het is namelijk opmerkelijk dat 70% van de Ethiopische bevolking (dat is in totaal 120 miljoen) onder de dertig jaar oud is. Ethiopië heeft dus een jonge bevolking met veel potentie.

In de laatste vijf jaar ben ik bovendien betrokken bij het oplossen van binnenlandse conflicten samen met de Nationale Interreligieuze Raad. Dit bijdragen aan de vrede in Ethiopië is feitelijk al begonnen in 2007. Toen was ik nog in Nederland. We hebben toen met 20 Ethiopiërs, uit de gehele wereld verzameld, vanaf het Vredespaleis in Den Haag met auto's een pelgrimage gemaakt naar Ethiopië. Onderweg hebben we steeds een oproep tot vrede gedaan om in Ethiopië de onderlinge verstandhouding tussen de etnische en religieuze groeperingen te bevorderen. Had toen onze overheid naar de oproep tot vrede geluisterd, dan waren de laatste conflicten voorkomen.

Na zoveel jaren gewerkt te hebben in Nederland voel ik me nu dus een missionaris in eigen land.

In Ethiopië voert het christendom steeds de boventoon. Meer dan 95% van de bevolking is diep gelovig. 65 % van de bevolking is christelijk (orthodox, katholiek, protestant). Iets meer dan 30 % is moslim.

Het christelijke geloof in Ethiopië is dynamisch: De Kerkbetrokkenheid is groot en de meeste christenen, ook de jongeren, gaan regelmatig naar de kerk.

De kerkelijke hoogfeesten zijn ook volksfeesten. Timket – De Doop Des Heren -- rond 20 januari -- drie dagen lang --grotelijks gevierd, is daarvan een voorbeeld. Vele pelgrims en buitenlandse toeristen komen dan naar Ethiopië. Een ander groot feest duurt drie dagen rond 27 september. Gevierd wordt dan de vinding van het Heilige Kruis door Helena, de vrouw van keizer Constantijn.

In januari 2020 heeft paus Franciscus mij benoemd tot Apostolische Visitator en daarmee ben ik verantwoordelijk voor de pastorale zorg voor de Ethiopische katholieke gelovigen in Europa. De coördinatie van dat pastorale werk heeft twee belangrijke doelen: Enerzijds om de gelovigen de gelegenheid te geven hun geloof volgens oosterse ritus waar ook in Europa te praktiseren. Anderzijds hebben zij zo de gelegenheid hun christelijke traditie met andere, dus lokale gelovigen te delen en hen te laten kennis maken met de oude en grote geschiedenis van de christelijke Ethiopiërs.

Tot slot

Ik heb u een en ander verteld over mijn jeugd en het land Ethiopië, haar geschiedenis en cultuur, waarvan ik het kind ben. Over mijn periode in Nederland voor de studie theologie en voor mijn pastorale werk, mijn verwantschap als leerling met de apostel Petrus, mijn terugkeer naar Ethiopië en mijn huidige taken in Rome, Europa en Ethiopië.

Mocht u vragen hebben, dan beantwoord ik die graag. Dank voor uw aandacht.

(Van harte welkom de rotskerken in Lalibela, die in de 11de eeuw gebouwd zijn, te bezoeken en ook het Ark van het Verbond.)